



CHRONIĄC PAMIĘĆ
PRESERVING MEMORY

„CHRONIĄC PAMIĘĆ”

XXIII edycja

Czerwiec 2020, Kraków
Żydowskie Muzeum Galicja

"PRESERVING MEMORY"

23rd edition

June 2020, Kraków
Galicia Jewish Museum



WORLD
JEWISH
CONGRESS

SIGMUND
ROLAT

EMILE
KARAFIOL Z" L

Maryla i Ireneusz Czubakowie

Kraków, Lwów

Maryla i Ireneusz Czubakowie od wielu lat są zaangażowani w pomoc społecznościom żydowskim na Ukrainie, a także upamiętnianie dziedzictwa polskich Żydów i przeciwdziałanie antysemityzmowi. W 2014 roku założyli Fundację Polania, która stale pomaga żydowskim rodzinom mieszkającym we Lwowie i okolicach, wspiera działanie koszernych stołówek i organizację świąt żydowskich, zajmuje się również porządkowaniem cmentarzy. Państwo Czubakowie działają także w Polsce, w Krakowie, gdzie organizują i współorganizują wydarzenia upamiętniające, artystyczne i edukacyjne. Swoje działania kierują do chrześcijan różnych odłamów, starając się edukować o wkładzie Żydów w polską kulturę i uświadamiać, że antysemityzm jest złem i zagrożeniem. Jak napisał o nich rabin Avi Baumol: „Robią to jako chrześcijanie rozumiejący wartość i znaczenie tego, że Żydzi są częścią polskiego krajobrazu”.

Maryla and Ireneusz Czubak have, for many years, been involved in helping Jewish communities in Ukraine, commemorating the heritage of Polish Jews and fighting anti-Semitism. In 2014 they established Fundacja Polania, an organization that supports Jewish families living in Lviv and the surrounding area, providing funding for kosher kitchens and the organisation of Jewish holidays. Their foundation is also involved in maintaining Jewish cemeteries. Mrs and Mr Czubak are also active in Poland, particularly in Kraków, where they organise and co-organise commemorative, cultural and educational events. Their activities are dedicated to helping Christians of different denominations to educate themselves about the important contribution of Jews to Polish culture, and raise awareness of anti-Semitism as an evil and a danger. As Rabbi Avi Baumol wrote about them: “They do so as Christians who understand the value of what it means to have the Jewish people as part of the Polish landscape.”

Agata Góralczyk, Magdalena Góralczyk i Małgorzata Góralczyk

Przasnysz

Trzy siostry pochodzące z Przasnysza – Agata, Magdalena i Małgorzata Góralczyk – aktywnie działały na rzecz ochrony i odnowienia cmentarza żydowskiego w swoim rodzinnym mieście. Współpracując z organizacjami żydowskimi w USA i w Polsce, m.in. z Fundacją Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego i Naczelnym Rabinem Polski, starały się przywrócić temu miejscu należny szacunek. Mieszkające w USA Magdalena i Małgorzata wsparły projekt finansowo, nawiązały też kontakty z innymi darczyńcami. Agata Góralczyk działała na miejscu, prowadząc trudne rozmowy z przedstawicielami władz samorządowych i przekonując do tej idei lokalną społeczność, często niechętnie nastawioną. Między innymi dzięki jej staraniom udało się przywrócić przedwojenne granice cmentarza.

Three sisters born in Przasnysz – Agata, Magdalena and Małgorzata Góralczyk – have been involved in the protection and restoration of the Jewish cemetery in their hometown. Cooperating with Jewish organizations in the U.S. and those in Poland, including the Foundation for Preservation of the Jewish Heritage in Poland and the office of Chief Rabbi of Poland, they have made the effort to restore the dignity and respect of this site. Magdalena and Małgorzata, who live in the U.S., supported this project financially, and established contact with other potential donors. Agata Góralczyk, working in Poland, conducted uneasy negotiations with representatives of local government, and persuaded the local community, who were often reluctant. Thanks to her efforts it was possible to re-establish the prewar boundaries of the Jewish cemetery.

Justyna Flis Janów Lubelski

Justyna Flis pracuje w Muzeum Regionalnym w Janowie Lubelskim. Jest współzałożycielką powstałego w 2018 roku Stowarzyszenia „Ławeczka Dialogu”, przywracającego pamięć o przedwojennym, wielokulturowym społeczeństwie Janowa Lubelskiego. Brała udział w przygotowaniu uroczystości związanych z przyjazdem do Janowa Lubelskiego potomków janowskich Żydów, zarówno z ramienia Muzeum, jak i Stowarzyszenia. Była także współredaktorką oraz autorką tekstów do „Sztukmistrza Janowskiego”, gazety wydawanej z okazji Festiwalu „Śladami Singera”, organizowanego przez Ośrodek Brama Grodzka – Teatr NN w Lublinie. Poza tym Justyna Flis w swojej codziennej pracy popularyzuje wiedzę o żydowskiej historii i dziedzictwie Janowa Lubelskiego – jako edukatorka, przewodniczka, fotografka, organizatorka warsztatów i konkursów o tematyce żydowskiej.

Justyna Flis works in the Regional Museum in Janów Lubelski. She is a co-founder of “Ławeczka Dialogu” – a local association aimed at restoring the memory of the pre-war, multicultural society of Janów Lubelski. As a member of the association and a museum worker, she was directly involved in organizing ceremonies and events connected with the visit of the descendants of Jews from Janów Lubelski in the town. She was also a co-editor and author of “Sztukmistrz Janowski” – a special newspaper issued during the Jewish Festival “Śladami Singera” organized by Brama Grodzka – NN Theatre from Lublin. Moreover, Justyna Flis popularises knowledge about Jewish history and heritage of Janów Lubelski in her everyday work as educator, local guide, photographer and organiser of workshops and art contests on Jewish subjects.

Antoni Florczak
Janów Lubelski

Antoni Florczak jest właścicielem Muzeum Fotografii w Janowie Lubelskim i współzałożycielem istniejącego od 2018 r. Stowarzyszenia „Ławeczka Dialogu”, którego celem jest upamiętnianie janowskich Żydów, dbanie o lokalne dziedzictwo żydowskie oraz edukowanie o kulturze żydowskiej. Zorganizował w swoim muzeum w Janowie Lubelskim wystawę „Izrael: Dziedzictwo Innowacyjności” przygotowaną przez Ambasadę Izraela w Polsce. W ramach działalności w Stowarzyszeniu promuje różnorodność i wielokulturowość i przypomina o wielowyznaniowej i wieloetnicznej przeszłości swojego miasta.

Antoni Florczak, owner of the local Museum of Photography in Janów Lubelski, is a co-founder of the “Ławeczka Dialogu” association, established in 2018 to remember the Jewish community of Janów Lubelski, to protect local Jewish heritage, and to educate the local community about Jewish culture. In his museum he organized the exhibition “Israel: Heritage of Innovation” created by the Israeli Embassy in Poland. Working with the association he promotes diversity and multiculturalism, and reminds us about the multi-ethnic and multi-religious past of his hometown.

Urszula Łukasik

Janów Lubelski

Urszula Łukasik jest współzałożycielką Stowarzyszenia „Ławeczka Dialogu”, którego celem jest ochrona i promocja wielokulturowej tradycji Ziemi Janowskiej. Jako nauczycielka historii w janowskich szkołach średnich i wychowawczyni młodzieży miała wiele okazji do promowania idei tolerancji i współistnienia różnych kultur. Współorganizowała wystawę o historii i współczesności oraz spotkania z grupą potomków mieszkańców Janowa Lubelskiego, którzy przyjechali z Izraela. Przez wiele lat pracowała z dziećmi i młodzieżą nad odkrywaniem żydowskiej przeszłości miasta i okolic, organizując zajęcia o wielokulturowości, tradycji i kulturze żydowskiej, a także o twórczości I.B. Singera. Oprócz pracy z młodzieżą, działa w środowisku lokalnym na rzecz dialogu i szacunku np. poprzez organizację konkursu plastycznego, dnia kuchni żydowskiej, upamiętniania ważnych rocznic i obchodów świąt, a także oprowadza grupy i osoby prywatne po miejscach związanych z historią żydowskich mieszkańców Janowa. Poza tym amatorsko fotografuje miejsca związane z żydowskim dziedzictwem.

Urszula Łukasik is a co-founder of “Ławeczka Dialogu” – a local association aimed at protecting and promoting the multicultural traditions of Janów Lubelski and the area. As an educator, and teacher of history in local high schools, she used many opportunities to promote the ideas of tolerance and coexistence of different cultures. She co-organised an exhibition about the history and present of Israel and a meeting with descendants of Jews from Janów Lubelski, now living in Israel. For many years she has worked with children and youth discovering the Jewish past of their town and region; she organised educational activities relating to multiculturalism, Jewish tradition and culture, and the literary works of I.B. Singer. Besides her work with school students, Urszula Łukasik is a local activist working towards dialogue and mutual respect: she has organised an art contest, a day of Jewish cuisine, commemorations of important anniversaries and celebrations of holidays; she guides groups and individuals to sites connected with former Jewish residents of Janów Lubelski. Additionally she is an amateur photographer, documenting sites of Jewish interest.

Zbigniew J. Nita

Janów Lubelski

Zbigniew J. Nita, z zawodu historyk i dziennikarz, pisze między innymi o przedwojennej i wojennej historii społeczności żydowskich Janowa Lubelskiego i okolic. Jako miłośnik literatury I.B. Singera, ma w swoim dziennikarskim dorobku wiele artykułów na ten temat. Jest także fotografem, autorem wystawy fotograficznej „Czas prawie zapomniany” poświęconej cmentarzom żydowskim w Polsce oraz wystawy „Żydowski Kazimierz” przedstawiającej pamiątki po żydowskich mieszkańcach Kazimierza Dolnego nad Wisłą, zaprezentowanej w tamtejszej synagodze. Zbigniew J. Nita jest pomysłodawcą i współzałożycielem Janowskiego Stowarzyszenia „Ławeczka Dialogu” starającego się o zapewnienie należytej opieki nad miejscami związanymi z historią społeczności żydowskiej. Jak sam mówi: „Powstałiśmy 17 grudnia 2018 roku z potrzeby serc i historii. Tej historii, która przez lata była wymazywana ze społecznej pamięci, pomijana, której nie uczy się w szkołach, a jej materialne pozostałości były i nadal są niszczone i zapomniane”.

Zbigniew J. Nita, historian and journalist, explores the pre-war and wartime history of Jewish communities of Janów Lubelski and the area. As a fan of I.B. Singer's novels, he wrote several articles on this subject. Zbigniew J. Nita is also a photographer, and author of the photographic exhibition "Czas prawie zapomniany" ["A Time Almost Forgotten"] documenting Jewish cemeteries in Poland, and the exhibition "Żydowski Kazimierz" ["Jewish Kazimierz"] presenting the heritage of Jewish residents of Kazimierz Dolny, presented in local synagogue. Zbigniew J. Nita is also the originator and co-founder of the local association "Ławeczka dialogu," working for the protection of sites of Jewish interest. He explains: "We established the association on 17 December 2018, from the need of our hearts and for history. The history that for many years was erased from social memory, concealed; history not taught in schools, with its material remains being destroyed and forgotten then and now."

Tomasz Kocur Malec Tarnów

Tomasz Kocur Malec pochodzi z Sędziszowa Małopolskiego. Od najmłodszych lat interesował się historią, ale długo nie był świadom żydowskiej przeszłości swojego miasta i regionu. Jako dziecko opiekował się dwójką rodzeństwa z niepełnosprawnością. Obie te okoliczności wpłynęły na jego obecne działania – łączy podtrzymywanie pamięci o żydowskiej historii i pracę z młodzieżą o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Pracował w szkole specjalnej w Jasle oraz w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym w Zbylitowskiej Górze, gdzie zajmował się nastolatkami z niepełnosprawnością intelektualną. Zaczął wprowadzać tematykę żydowską do programu kształcenia w szkołach specjalnych. W 2008 roku założył Fundację „Antyschematy 2”, której jest prezesem. Organizacja zajmuje się edukacją o żydowskiej kulturze i historii oraz realizacją projektów związanych z upamiętnianiem, a także dokumentowaniem i porządkowaniem zaniedbanych żydowskich cmentarzy.

Tomasz Kocur Malec was born in Sędziszów Małopolski. From an early age he showed an interest in history, but for many years was not aware of the Jewish history of his town and region. In his childhood he was tasked with looking after his two siblings with disabilities. Both of these circumstances had a profound effect on his current activism: promoting Jewish historical remembrance and teaching students with special needs. As a teacher at a special school in Jasło, and at the juvenile reform school in Zbylitowska Góra (near Tarnów), Tomasz Kocur has been working with adolescents with learning difficulties. He began to introduce Jewish history and culture to the curriculum in special schools. In 2008, Tomasz Kocur founded the “Antyschematy 2” Foundation, for which he now serves as president. His organisation focuses on educational activities related to Jewish culture and history, remembrance projects, as well as cleaning and documenting neglected Jewish cemeteries.

Ewa Krychniak

Sokółka

Ewa Krychniak, nauczyciela z Sokółki, kilka lat temu zainicjowała budowę pomnika upamiętniającego lokalną społeczność żydowską, w miejscu, w którym stała niegdyś synagoga. W 2016 roku wydała książkę „Oświata i kultura żydowska Białostoczczyzny okresu międzywojennego i jej wyniszczenie podczas II wojny światowej”. Dąży także do upamiętnienia Lei Perelstein, pochodzącej z Sokółki uczestniczki powstania w getcie warszawskim. W listopadzie 2016 roku rozpoczęła porządkowanie miejscowego cmentarza żydowskiego – akcja powtarzana jest regularnie, prace postępują. Udało jej się wciągnąć do współpracy wolontariuszy: pracowników Muzeum Ziemi Sokólskiej, nauczycieli, uczniów i ich rodziców, a w końcu – dzięki pomocy lokalnego stowarzyszenia dobroczynnego – zebrać fundusze na sprzęt i wynająć profesjonalną firmę zajmującą się wycinką. W planach jest także dokumentacja nagrobków, które wcześniej ukryte były w gęstych zaroślach. Ewa Krychniak wyjaśnia: „Robię to dla tych, którzy są tu pochowani, ale też dla młodych, żeby pamiętali, że Żydzi byli naszymi sąsiadami”.

A few years ago, Ewa Krychniak, a teacher from Sokółka, initiated the monument commemorating the local Jewish community – it stands on the site of the synagogue. In 2016 she published her book “Oświata i kultura żydowska Białostoczczyzny okresu międzywojennego i jej wyniszczenie podczas II wojny światowej” [“Jewish education and culture in the Białystok region in the pre-war time and its annihilation during the war”]. Ewa Krychniak also wanted to commemorate Lea Perelstein, born in Sokółka, who fought in the Warsaw Ghetto Uprising. In November 2016 she initiated the cleaning of the local Jewish cemetery – this action is repeated on a regular basis, and the work are still in progress. Ewa Krychniak managed to encourage volunteers to assist with this project: employees of local museum, teachers, school students and their parents. Then – with the help of a local charity association – she was able to collect funds to buy equipment and hire professionals to cut the vegetation. She now plans to record and document the gravestones that were covered by thick vegetation. Ewa Krychniak explains: “I’m doing it for those buried here, but also for the young generation to know that Jews were our neighbors.”

Paweł Kulig

Łódź

Paweł Kulig jest łódzkim działaczem społecznym, który od lat opiekuje się Nowym Cmentarzem Żydowskim przy ulicy Brackiej w Łodzi – jednym z największych w Polsce cmentarzy żydowskich. Wraz z grupą wolontariuszy – Strażników Pamięci – regularnie porządkuje teren nekropolii. Jak sam mówi: „Strażnicy Pamięci to ludzie, którzy noszą w sercu Łódź i rozumieją, że pochowani na cmentarzu żydowskim tworzyli wspaniałą historię tego miasta. To ludzie, którzy działają na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i historycznego”. Poza tym pozostaje w kontakcie z rozszanymi po całym świecie potomkami łódzkich Żydów: pomaga w znalezieniu rodzinnych grobów, w poszukiwaniu informacji o przodkach w archiwach.

Paweł Kulig, an activist from Łódź, takes care of the New Jewish Cemetery in Łódź at Bracka Street – one of the biggest Jewish cemeteries in Poland. Together with a group of volunteers – ‘Guardians of Memory’ – he regularly cleans the cemetery. “Guardians of Memory are people who have the city of Łódź in their hearts and understand that people buried in the Jewish cemetery formed the wonderful history of our city. They work to protect the historical and cultural heritage” – he says. Additionally he is in contact with the descendants of Jews of Łódź around the world: he helps them to locate their families’ graves and to search the archives for information about their ancestors.

Gabriela Poliwczak Dubienka

Gabriela Poliwczak jest radną miejską kadencji 2018-2023. Oprócz pracy w lokalnym samorządzie zajmuje się zbieraniem i upowszechnianiem informacji o żydowskich mieszkańcach Dubienki. Wraz z miejscowymi harcerzami zorganizowała akcję porządkowania cmentarza żydowskiego. Poruszyła także w społeczności lokalnej kwestię zwrotu macew znajdujących się na prywatnych posesjach. Była zaangażowana w powstanie wystawy poświęconej społeczności żydowskiej Dubienki.

Gabriela Poliwczak is a town councillor (tenure 2018-2023). Besides her work in local government, she is involved in collecting information and promoting knowledge about Jewish residents of Dubienka. Together with local scouts she initiated the cleaning of the Jewish cemetery in Dubienka. In the local community she also brought up the subject of returning matzevot found in private properties to the Jewish cemetery. Gabriela Poliwczak was involved in creating an exhibition devoted to the Jewish community of Dubienka.

Katarzyna Winiarska
Teremiski/Białowieża

Katarzyna Winiarska jest animatorką kultury, na co dzień pracuje w Fundacji Edukacyjnej Jacka Kuroń. Wspólnie z Danutą Kuroń i Pawłem Winiarskim prowadzi Uniwersytet Powszechny w Teremiskach oraz organizuje warsztaty dla dzieci i młodzieży, a także prowadzi Teatr w Stodole w Teremiskach. Jest też twórczynią Wirtualnego Muzeum Historii Żydów w Białowieży. Katarzyna Winiarska zainicjowała także budowę pomnika upamiętniającego 77 żydowskich ofiar, chłopców i mężczyzn w wieku 16-45 lat, pochodzących z Białowieży, zamordowanych 10 lipca 1942 roku przez Niemców w miejscowym lesie. Ceremonia odsłonięcia pomnika odbyła się 11 sierpnia 2019 r. Z inicjatywy Katarzyny Winiarskiej uczestniczyła w niej m.in. trzydziestoosobowa grupa potomków Żydów z Białowieży, obecnie mieszkających w USA i Izraelu, z którymi nawiązała kontakt.

Katarzyna Winiarska is a cultural producer and works in the Jacek Kuroń Educational Foundation. Together with Danuta Kuroń and Paweł Winiarski, she directs the Common University of Teremiski. She organizes workshops for children and teenagers, and coordinates the "Teatr w Stodole" theatre in a barn in Teremiski. She created the Virtual Museum of the History of Jewish Community in Białowieża, and initiated the construction of a monument commemorating 77 Jewish victims – boys and men aged 16-45 from Białowieża – who were murdered on 10 July 1942 by the German occupation forces at the gravel pit in the local forest. The unveiling ceremony took place on 11 August 2019, attended by a group of 30 descendants of Jews of Białowieża from the USA and Israel, with whom Katarzyna Winiarska made direct contact in previous years.

INFORMACJA O ODZNACZENIU | ABOUT THE AWARD

Odnaczenie „Chroniąc Pamięć” nadawane jest corocznie w formie dyplomu Polakom zaangażowanym w zachowanie dziedzictwa polskich Żydów i dialog polsko-żydowski.

Program „Chroniąc Pamięć” zainicjował w 1998 roku amerykański prawnik Michael H. Traison.

The “Preserving Memory” diploma is awarded each year to Poles actively preserving Polish-Jewish heritage and fostering Polish-Jewish dialogue.

The program “Preserving Memory” was created by American lawyer Mr. Michael H. Traison in 1998.

Laureaci dotychczasowych edycji programu „Chroniąc Pamięć”
Laureates from all previous years of “Preserving Memory”

I edycja w 1998 roku | 1st edition 1998

Adam Bartosz, Tarnów

Mariusz Bondarczuk, Przasnysz

Dariusz Czwojdrak, Wschowa

Krzysztof Czyżewski, Sejny

Hanna Domańska, Sopot

Jerzy Fornalik, Koźmin / Borzęcisзки

Wojciech Henrykowski i Anna Henrykowska, Maków Mazowiecki

Jan Jagielski, Warszawa

Mieczysław Jędruszczak, Warszawa

Łucja Nowak, Konin

Adam Penkala, Radom

Jacek Proszyk, Bielsko-Biała

Zbigniew Romaniuk, Brańsk

Piotr Rytka, Zalesie Dolne

Ireneusz Ślipek, Warta

Janusz Sudecki, Warszawa

Paweł Sygowski, Lublin

Andrzej Trzeciński, Lublin

Dariusz Walerjański, Zabrze
Tomasz Wiśniewski, Białystok
Jan Paweł Woronczak, Wrocław
Ewa Wroczyńska, Tykocin
Jerzy Znojek, Chęciny / Pińczów

II edycja w 1999 roku | 2nd edition 1999

Eugeniusz Duda, Kraków
Anna Graf, Warszawa
Maria Hoffman i Krzysztof Hoffman, Kraków
Janusz Makuch, Kraków
Tomasz Pietrasiewicz, Lublin
Andrzej Pietrasik, Płońsk
Hanna Szmalenberg, Warszawa
Andrzej Szczerbicki, Ustrzyki Dolne
Kazimierz Tański i Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Mławskiej, Mława
Towarzystwo Miłośników Ziemi Gąbińskiej, Gąbin

III edycja w 2000 roku | 3rd edition 2000

Katarzyna Bielawska, Narewka
Marek Bem, Włodawa
Hanna Gumińska-Rolińska i Krzysztof Gumiński, Warszawa
Janina Górz, Kraków
Ewa Leśniewska, Łęczna
Lech Rutkowski, Białystok

IV edycja w 2001 roku | 4th edition 2001

Ks. Stanisław Bartmiński, Krasiczyn
Marek Handke, Kalisz
Krystyna Kiersnowska, Leżajsk
Anna Krzemień, Sulejówek
Małgorzata Serwatka, Warszawa
Robert Szuchta, Warszawa
Piotr Trojański, Kraków

V edycja w 2002 roku | 5th edition 2002

Adam Ciućka, Świdwin
Zbigniew Czajkowski, Świdwin
Marek Miros, Gołdap
Przemysław Murczkiewicz, Staszów

Andrzej Omasta, Warszawa
Zenon Sroczyński, Kalisz
Stanisław Wilczyński, Wągrowiec

VI edycja w 2003 roku | 6th edition 2003

Małgorzata Chołodowska, Złotów
Anita i Maciej Frankiewiczowie, Starachowice
Stanisław Górski, Dobrodzień
Andrzej Kirmiel, Skwierzyna
Bogdan Lisze, Lubaczów
Krystyna Pielak, Prudnik
Alicja Różańska-Cembrowska, Ożarów
Zbigniew Zakrzewski, Koźmin Wielkopolski
Społeczny Komitet Pamięci Żydów Otwockich i Karczewskich, Otwock
Stowarzyszenie Płetwonurków i Ratowników „Podwodniak”, Gniezno

VII edycja w 2004 roku | 7th edition 2004

Prof. Monika Adamczyk-Garbowska, Lublin
Wojciech Chodkowski, Wyszaków
Danuta Hejneman, Biała
Róża Klijanowicz, Kamienna Góra
pastor Janusz Szarzec, Warszawa
Olkuskie Stowarzyszenie Kulturalne „Brama”, Olkusz

VIII edycja w 2005 roku | 8th edition 2005

Lech Kaczyński, Warszawa
Jerzy Kropiwnicki, Łódź
Kamila Klauzińska, Zduńska Wola
Artur Podgórski, Poniatowa
Grzegorz Kamiński, Wielowieś / Toszek
Tomasz Siekierski oraz X LO w Gdańsku i Stowarzyszenie Absolwentów, Gdańsk
Zdzisław Leszczyński, Bodzanów
Grzegorz Bożek, Krosno
Wiesław Zalewski, Strzegowo
Barbara i Andrzej Kopiec, Radomsko

IX edycja w 2006 roku | 9th edition 2006

Wojciech Białas, Rymanów
Artur Cyruk, Hajnówka
Ireneusz Jeziorski, Żywiec

Roman Kiereja, Izbica Lubelska
Jan Klamczyński, Szydłów
Wojciech Mszyca, Katowice / Żarki
Aleksander Stawnicki, Zielona Góra
śp. Stefan Świszczowski, Kraków
Jarosław Zatorski, Chmielnik
Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów, Mińsk Mazowiecki

X edycja w 2007 roku | 10th edition 2007

Karol J. Babiarz, Izbica
Krzysztof Bielawski, Warszawa
Marcin Dudek, Szczepanowo
Karol Głębocki, Wysokie Mazowieckie
Adam Marczewski, Kędzierzyn-Koźle
Szymon Modrzejewski, Uście Gorlickie
Andrzej Moskwa, Ilża
Zbigniew Niziński, Warszawa
Jarosław J. Samela, Wąchock
Marek Staniek, Iwaniska
Jacek Szwic, Przemyśl

XI edycja w 2008 roku | 11th edition 2008

Piotr Błażejewski, Bukowo
Agnieszka Cahn, Myślenice
Robert Marzec, Piotrków Trybunalski
Wiesława Młynarczyk i Bogusław Jędruszczak, Warszawa
Irena Sionek, Warszawa
Aleksander Sosna, Białystok
Zbigniew Wdowiak, Kutno
Mieczysław Zdyrski, Tarnobrzeg

XII edycja w 2009 roku | 12th edition 2009

Agata Białas, Rymanów
Jolanta Dylewska, Łódź
Małgorzata Frąckowiak, Wrocław
Katarzyna Iwańska, Wadowice
Mirosław Łapa, Kępno
Emil Nowiński, Kałuszyn
Joanna Podolska, Łódź
Sebastian Rakowski, Otwock

Ks. Leszek Sikorski, Bodzentyn
Towarzystwo Przyjaciół Ryk, Ryki

XIII edycja w 2010 roku | 13th edition 2010

Elżbieta Bartsch, Zduńska Wola
Małgorzata i Magdalena Płoszaj, Rybnik
Elżbieta Sitarz, Wadowice
Aleksandra Wróblewska, Warszawa.
Jacek Sech, Strzelno
Zbigniew Sołtysiński, Aleksandrów Kujawski
Tomasz Zbierski, Gdańsk
Stowarzyszenie na Rzecz Ziemi Podlaskiej „Drumla”, Białystok
Stowarzyszenia Bezrobotnych i Bezdomnych „Tęcza”, Łęczna

XIV edycja w 2011 roku | 14th edition 2011

Robert Augustyniak, Grzegorz Benedykciński oraz Stowarzyszenie „Europa i My”,
Grodzisk Mazowiecki
Krzysztof Bagiński, Knyszyn
Bogdan Białek, Kielce
Katarzyna Markusz, Sokółów Podlaski
Piotr Pojasek, Nowa Wieś (gm. Wronki)
Prof. Aleksander B. Skotnicki, Kraków
Anna Wieczorek i Mirosław Skrzypczyk, Szczekociny
Ochotniczy Hufiec Porządkowania Cmentarza Żydowskiego im. J. Rajnfelda, Warszawa
Ochotnicza Straż Pożarna „Stołpno”, Międzyrzec Podlaski
Stowarzyszenie dla Rozwoju Gminy Koziegłowy, Koziegłowy
Stowarzyszenie Muzeum Małej Ojczyzny, Bielsk Podlaski

XV edycja w 2012 roku | 15th edition 2012

Wanda M. Cebulka, Grodków
Agnieszka Piśkiewicz, Szczekociny
Janusz Grobel i pastor Jarosław Bator, Puławy
Damian Lewandowski, Seroczyn
Mirosław Kędzior i Janusz Korbecki, Rzeszów
Andrzej Potocki, Rzeszów
Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Horyzont”, Jastrowie

XVI edycja w 2013 roku | 16th edition 2013

Wiesław Sasinowski, Kolno

Plk Krzysztof Trela, Kraków

Prof. dr hab. Waław Wierzbieniec, Jarosław / Rzeszów

Fundacja „Borussia” i Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa „Borussia”, Olsztyn

Fundacja Brama Cukermana, Będzin

Ryszard Kosowski i Muzeum im. Ireny i Mieczysława Mazarakich w Chrzanowie, Chrzanów

IX Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika, Lublin

Stowarzyszenie „Miasteczko Poznań”, Poznań

Zespół Szkół Plastycznych im. Jacka Malczewskiego, Częstochowa

XVII edycja w 2014 roku | 17th edition 2014

Anna Gruzlewska, Dzierżoniów

Leon Gawąd, Bochnia

Kpt. Rafał Kaczmarczyk, Cieszyn

Jacek Antoni Lupa, Lelów

Jan Myrcik, Cieszowa

Dr Barbara Olech, Białystok

Tomasz Urzykowski, Warszawa

Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Dziedzictwa Żydów Ziemi Dukielskiej „Sztetl Dukla”, Dukla

Stowarzyszenie Przyrodniczo-Kulturalne „Ekosan”, Dwikozy

Stowarzyszenie „Włoszczowa-Stop Podziałom”, Włoszczowa

XVIII edycja w 2015 roku | 18th edition 2015

Laureat Nagrody Specjalnej: Zygmunt A. Rolat

Twórcy filmu „Pokłosie”: Władysław Pasikowski, Maciej Stuhr, Ireneusz Czop, Dariusz Jabłoński

Strongmeni zaangażowani w projekt „Matzeva Project”: Jarosław Nowacki, Tomasz Kowal,

Grzegorz Wiśniewski

Anna Jeziorna, Kraków

Marianna i Stanisław Zybałowie, Radecznica

Prof. dr hab. Sławomir Jacek Żurek, Lublin

Prof. dr hab. Jerzy Mizgalski, Częstochowa

Władze Miasta Radomska: Anna Milczanowska, Wioletta Pal

XIX edycja w 2016 roku | 19th edition 2016

Laureatka Nagrody Specjalnej: Anna Maciejowska, Częstochowa

Agnieszka Małgorzata Bagińska, Pisz

Grzegorz Siwor, Kraków

Janusz Poniewierski, Kraków
Krzysztof Ostrowski, Pułtusk
Krzysztof Straus, Pajęczno
Ks. Wojciech Lemański, Warszawa
Romuald Cieśla, Krzepice
Łukasz Połomski, Nowy Sącz
Krzysztof Godlewski, Jedwabne

XX edycja w 2017 roku | 20th edition 2017

Laureat Nagrody Specjalnej: Steven Reece
Agnieszka Nieradko, Warszawa
Ks. Marian Bronikowski, Sieradz
Sebastian Rejak, Warszawa
Wiesław Paszkowski, Częstochowa
Andrzej Albiniak, Janów Lubelski
Grzegorz Kędzierski, Warszawa/Pułtusk
Adam Szydłowski, Będzin

XXI edycja w 2018 roku | 21st edition 2018

Anna Szymańska, Pułtusk
Eugeniusz Bakalus, Rybotycze
Ireneusz Socha, Dębica
Zdzisław Senczak, Nowy Żmigród
Marcin Zaród, Tarnów
Krystyna Estkowska, Pułtusk
Magdalena Białek, Jasło
Marek Mielczarek, Dobra
Paweł Janicki, Dobra
Dr hab. Dariusz Rozmus, Olkusz/Dąbrowa Górnicza
Agnieszka Mrowiec-Smaga, Częstochowa
Małgorzata Kaim, Częstochowa

XXII edycja w 2019 roku | 22nd edition 2019

Anna Brzyska, Brzesko
Dariusz Gajny, Bielsko-Biała
Katarzyna Sosnowska-Gizińska i Jerzy Giziński, Nowy Dwór Mazowiecki
Anna Karasińska, Staszów
Michał Kisiel, Pułtusk

Zbigniew S. Lubaszewski, Chełm

Mariusz Matera, Ruda-Huta / Chełm

Dariusz Popiela, Nowy Sącz / Krościenko nad Dunajcem

Czesław Uszyński, Annopol / powiaty chełmski i hrubieszowski (Chełm and Hrubieszów county)

Stanisław Żak, Kielce



1. Kraków
2. Przasnysz
3. Janów Lubelski
4. Tarnów
5. Sokółka
6. Łódź
7. Dubienka
8. Białowieża